

Eriävä mielipide /kok

**U 45/2018 vp – UJ 22/2020 vp, U 27/2020 vp – UJ 20/2020 vp,
U 30/2020 vp – UJ 19/2020 vp, E 75/2020 vp**

EU:n elpymisvälineen perustamiseksi

EU-rahoituksen on oltava vahvasti ehdollista sekä välineiden tarkkarajaisia

Vahva ja toimintakykyinen EU on Suomen etu. Tavoitteena tuleekin olla kilpailukykyisempi, yhtenäisempi ja vahvempi Euroopan unioni. Elvytysrahastoilla ja kaikilla toimilla tuleekin tavoitella koko EU:n ja Euroalueen nopeaa toipumista ja talouskasvua, mikä on vientivetoisen Suomen toipumisen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Suomen tulee kuitenkin edellyttää EU:n elpymisrahastolta tiukempaa ehdollisuutta sekä selkeimpiä kriteerejä EU:n elvytysrahaston tuille. Nyt käsittelyssä oleva ns. Michelin ehdotus ottaa tuki EU-komission esitystä paremmin huomioon EU:n hiilineutraalisuustavoitteen, aloittaisi lainan takaisinmaksut nopeammin sekä pyrkisi sitomaan EU-rahoituksen jäsenvaltion oikeusvaltiokehitykseen, mutta siihen ei kuitenkaan Suomen pääministeri Sanna Marinin hallitus ole edelleenkään onnistunut neuvottelemaan Suomen keskeisiä tavoitteita eikä sitä sellaisenaan tule eikä voida hyväksyä.

Marinin hallituksen isot tavoitteet mm. rahaston matalampi kokonaistaso ja lainoina annettavan rahoituksen suurempi osuus, eivät näy esityksessä lainkaan. Budjetin kohdalla suurin muutos komission pohjaesitykseen ovatkin viidelle jäsenmaalle tarjotut jäsenmaksupalautukset. Tämä ns. niukka nelikko, joka suhtautuu pakettiin vastahakoisesti, saa pitää jäsenmaksupalautuksensa. Alankomaat, Itävalta, Ruotsi ja Tanska saavat vuosittain alennuksia EU-jäsenmaksuihin Saksan tapaan. Suomi kuitenkin ei ole näiden maiden joukossa vaikka tuoreimpien tietojen mukaan Suomen talouskasvu on jäämässä ensi vuonna selkeästi jälkeen muista euroalueen maista.

Tuoreessa EU-komission talousennusteessa maamme ensi vuoden talouskasvu on EU-maista itseasiassa kaikkein hitainta. Ennusteen mukaan maamme talous supistuu tänä vuonna 6,3 prosentilla ja kasvaisi vain 2,8 prosentilla vuonna 2021. Samaan aikaan koko euroalueen talous kasvaisi jo 6,1 prosentilla ja esimerkiksi Italian talous kasvaisi ensi vuonna yli 6 prosenttia ja Espanjan ja Ranskan taloudet nousisivat yli 7 prosentilla.

Elpymisväline on Michelinkin esityksessä kooltaan komission alkuperäisen esityksen mukainen. Myös avustusten ja lainojen suhde on sama. 750 miljardin kokonaisuudesta 500 miljardia euroa jaettaisiin avustuksina ja vain 250 miljardia lainoina. Elvytyspaketin tulee olla pienempi ja lainapainotteisempi. Elvytystoimien tulee olla myös lyhyemmät kuin neljä vuotta ja myös komission ottamien lainojen maksuajan esitettyä lyhyempi.

Suomen pitkäaikainen periaatelinja on ollut, että jokaisen EU-jäsenvaltion täytyy vastata omista veloistaan. Tästä perusperiaatteesta Suomen tulee pitää kiinni myös pääministeri Marinin kaudella.

Kuten Vesa Vihriälä 13.7.2020 kirjoitti ”Se, että tosiasiallisia toimivaltoja ja vastuita muutetaan perussopimusten uudelleen tulkitsemisella, on ongelmallista erityisesti pienten valtioiden osalta. Isot maat voivat aina lähteä siitä, että riippumatta muodollisesta päätöksentekotavasta niiden kannalta merkittävistä asioista ei päätetä vastoin niiden omaa kantaa. Pienten maiden kohdalla

näin ei välttämättä ole. Tämän vuoksi sopimusten hengen kunnioittaminen on tärkeää juuri Suomen kaltaisille maille.”

Näin merkittävää avustuspainotteisuutta ei Suomen tulekaan hyväksyä. Lisäksi Suomen tulee pitää prioriteettina kestävän takaisinmaksusuunnitelman luomista. Myös esityksen investoinnit uuteen kasvuun, kuten infrastruktuurihankkeisiin, tutkimukseen ja digitalisaatioon ovat riittämättömiä ja myös osa ehdotetuista ns. omista tulonlähteistä, kuten niin sanottu digivero, ovat Suomen kannalta ongelmallisia.

Esitys ei myöskään riittävällä tavalla aseta tukea saaville jäsenmaille rakenne- ja talouspoliittisia ehtoja. Lainaa nostettaessa on sovittava myös keinoista, joilla se maksetaan takaisin. Koronaelvytyksen täytyy painottua lisäksi niille alueille ja sektoreille, jotka kärsivät koronakriisistä eniten. Tämän pitää myös näkyä niissä kriteereissä, joilla elpymisrahaa jaetaan. Jotta rahasto olisi tehokas ja oikeudenmukainen tulee sen tukien kriteerit perustua koronaviruksen aiheuttaman talouskriisin vakavuuteen.

EU-rahoituksen tuleekin olla vahvasti ehdollista sekä välineiden tarkkarajaisia. Rahoitus pitää sitoa talouden rakenteiden uudistamiseen ja kilpailukyvyn parantamiseen, oikeusvaltioperiaatteeseen sekä kestäviin investointeihin. EU rahoituksen oikeusvaltiokehitykseen sitovan mekanismin pitää olla toimiva. Oikeusvaltiomekanismeja ei tule vesittää edes koronakriisin varjolla.

Elvytyksen osana on tarkoitus päättää EU:n monivuotisesta budjetista. Michelin ehdotuksessa seitsenvuotinen rahoituskehys on hieman pienempi (1074 mrd) kuin komission aiemassa ehdotuksessa (1100mrd).

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,
että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 14.7.2020

Timo Heinonen
Markku Eestilä
Janne Sankelo
Sari Sarkomaa
Elina Lepomäki
Sanni Grahn-Laasonen
Jukka Kopra